

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

Кафедра конституційного і міжнародного права факультету №4

**МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ**

навчальної дисципліни

**«Міжнародні стандарти прав людини у правоохоронній
діяльності»**

**вибіркових компонент освітньо-професійної програми
другого (магістерського) рівня вищої освіти**

262 Правоохоронна діяльність (Правоохоронна діяльність)

Харків 2023

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 30.08.2023 № 7.

СХВАЛЕНО

Вченою радою факультету № 4
Протокол від 16.08.2023 № 8.

ПОГОДЖЕНО

Секцією Науково-методичної ради
ХНУВС з юридичних дисциплін
Протокол від 29.08.2023 № 7.

Розглянуто на засіданні кафедри конституційного і міжнародного права
факультету № 4 ХНУВС (протокол від 10.08.2023 № 15)

Розробник: доцент кафедри конституційного і міжнародного права факультету
№ 4 ХНУВС, к.ю.н., доцент Варунц Л. Д.

Рецензенти:

1. Завідувач кафедри міжнародного і європейського права юридичного
факультету Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна, д.ю.н.,
професор Сироїд Т. Л.
2. Доцент кафедри теорії та історії держави і права факультету № 1
Харківського національного університету внутрішніх справ, к.ю.н., доцент
Лазарєв В. В.

1. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами

1.1. Денна форма навчання

Номер та назва навчальної теми	Кількість годин відведених на вивчення навчальної дисципліни						Вид контролю
	Всього	з них:					
		лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Контрольні роботи	Самостійна робота	
	Семестр № 3						
Тема № 1: Права людини як специфічний об'єкт правоохоронної діяльності.	12	2	-	2	-	8	Тематична контрольна робота
Тема № 2: Стандартизація прав людини у міжнародному праві.	12	2	-	2	-	8	
Тема № 3: Загальна декларація прав людини як базове джерело закріплення міжнародних стандартів захисту прав людини.	12	2	-	2	-	8	
Тема № 4: Міжнародні пакти про права людини у системі міжнародних стандартів прав людини.	12	2	-	2	-	8	
Тема № 5: Міжнародно-правові стандарти захисту прав людини під час здійснення правоохоронної функції.	12	2	-	2	-	8	
Тема № 6: Універсальні та регіональні стандарти щодо запобігання катуванням та іншим жорстоким, нелюдським або таким, що принижують гідність, видам поведження чи покарання.	12	2	-	2	-	8	
Тема № 7: Європейська судова практика щодо дотримання прав людини поліцейськими.	12	2	-	2	-	8	
Тема № 8: Міжнародні стандарти захисту прав дітей, жінок та людей з інвалідністю у правоохоронній діяльності.	12	2	-	2	-	8	
Тема № 9: Система міжнародних та національних	12	2	-	2	-	8	

стандартів захисту прав окремих категорій громадян, іноземців та осіб без громадянства у правоохоронній діяльності.							
Тема № 10: Дотримання міжнародних стандартів прав людини в умовах протидії збройній агресії.	12	2	-	2	-	8	
Всього	120	20	-	20	-	80	залік

1.2. Заочна форма навчання

Номер та назва навчальної теми	Кількість годин відведених на вивчення навчальної дисципліни						Вид контролю
	Всього	з них:					
		лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Контрольні роботи	Самостійна робота	
	Семестр № 3						
Тема № 1: Права людини як специфічний об’єкт правоохоронної діяльності.	12	-	-	-	-	12	Тематична контрольна робота
Тема № 2: Стандартизація прав людини у міжнародному праві.	12	2	-	-	-	10	
Тема № 3: Загальна декларація прав людини як базове джерело закріплення міжнародних стандартів захисту прав людини.	12		-	2	-	10	
Тема № 4: Міжнародні пакти про права людини у системі міжнародних стандартів прав людини.	12	-	-	-	-	12	
Тема № 5: Міжнародно-правові стандарти захисту прав людини під час здійснення правоохоронної функції.	12	-		2	-	10	
Тема № 6: Універсальні та регіональні стандарти щодо запобігання катуванням та іншим жорстоким, нелюдським або таким, що принижують гідність, видам поведження чи покарання.	12	-	-	2	-	10	

Тема № 7: Європейська судова практика щодо дотримання прав людини поліцейськими.	12	-	-	-	-	12	
Тема № 8: Міжнародні стандарти захисту прав дітей, жінок та людей з інвалідністю у правоохоронній діяльності.	12	2	-	-	-	10	
Тема № 9: Система міжнародних та національних стандартів захисту прав окремих категорій громадян, іноземців та осіб без громадянства у правоохоронній діяльності.	12	-	-	-	-	12	
Тема № 10: Дотримання міжнародних стандартів прав людини в умовах протидії збройній агресії.	12	2	-	-	-	10	
Всього	120	6	-	6	-	108	залік

2. Методичні вказівки до практичних занять

Тема № 1. Права людини як специфічний об'єкт правоохоронної діяльності.

Практичне заняття № 1. Права людини як специфічний об'єкт правоохоронної діяльності.

Навчальна мета заняття: сформувати комплексне уявлення про права і свободи людини і громадянина як специфічний об'єкт правоохоронної діяльності, з'ясувати відмінність обмеження прав людини від їх порушення.

Кількість годин – 2 год.

Місце проведення – навчальна аудиторія (згідно з розкладом занять).

Навчальні питання

1. Поняття прав і свобод людини. Юридична природа прав людини.
2. Права людини і права громадянина.
3. Класифікація прав людини як специфічного об'єкту правоохоронної діяльності.
4. Відмінність обмеження прав людини від їх порушення.

Письмові завдання

1. Випишіть у зошит класифікацію прав людини як специфічного об'єкту правоохоронної діяльності за різними критеріями.
2. Зазначте в зошиті міжнародні нормативні акти, якими регламентуються права людини.
3. Випишіть у зошит критерії, за якими можна провести розмежування між обмеженням прав людини та їх порушенням.

Хід проведення заняття

I. Порядок проведення вступу до заняття.

У вступній частині практичного заняття формулюється його мета та визначаються навчальні питання, що мають бути розглянуті; оголошуються завдання, аналіз яких забезпечує досягнення навчальної мети. Підкреслюється теоретична і практична значимість з'ясування питань, пов'язаних із поняттям прав і свобод людини, юридичною природою та класифікацією прав людини, відмінністю обмеження прав людини від їх порушення.

II. Порядок проведення основної частини заняття.

Практичне опанування навчального матеріалу під час заняття здійснюється шляхом обговорення здобувачами вищої освіти під контролем викладача заздалегідь підготовлених ними відповідей на навчальні питання, перевірки й оцінювання викладачем підготовленого матеріалу. При цьому відповідь на кожне навчальне питання повинна бути викладена в окремому зошиті у письмовій формі, із посиланням на відповідні норми національного законодавства, міжнародних документів, практики Європейського суду з прав людини.

Практичне заняття передбачає групове та індивідуальне вирішення конкретних ситуацій, моделювання практичних ситуацій, бінарні заняття за участю практичних працівників Національної поліції. Під час розгляду навчальних питань в межах теми практичного заняття для поточного контролю рівня знань слухачів можуть використовуватись тестові завдання.

III. Порядок проведення заключної частини заняття.

У заключній частині заняття підводяться підсумки щодо розгляду усіх навчальних питань з теми практичного заняття, робиться висновок щодо загальної характеристики прав людини як специфічного об'єкту правоохоронної діяльності.

Література

Основна:

1. Конституція України: Закон України від 28 черв. 1996 р. (зі змінами) URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>.
2. Загальна декларація прав людини, прийнята і проголошена Резолюцією Генеральної Асамблеї ООН 217 А (III) від 10 груд. 1948 р. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
3. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р. (Конвенцію ратифіковано Законом № 475/97-ВР від 17 липн. 1997 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004).
4. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права (Міжнародний пакт ратифіковано Указом Президії Верховної Ради Української РСР № 2148-VIII (2148-08) від 19 жовт. 1973 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043).
5. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права (Міжнародний пакт ратифіковано Указом Президії Верховної Ради Української

РСР № 2148-VIII (2148-08) від 19 жовт. 1973). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_042.

6. Хартія основних прав Європейського Союзу: прийнятий ЄС 07.12.2000 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_524.

7. Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту: Закон України від 8 лип. 2011 р. № 3671-VI. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3671-17>.

8. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини: Закон України від 23 лют. 2006 р. № 3477-IV. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3477-15>.

9. Про корінні народи України: Закон України від 1 лип. 2021 року № 1616-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/1616-20#Text>

10. Про національні меншини в Україні: Закон України від 25 черв. 1992 р. № 2494-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2494-12>.

11. Про Національну поліцію: Закон України від 2 лип. 2015 р. № 580-VIII. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/580-19>.

12. Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства: Закон України від 22 вер. 2011 р. № 3773-VI. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3773-17>.

13. Про затвердження Національної стратегії у сфері прав людини: Указ Президента України від 25 серпня 2015 р. № 501/2015. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/501/2015>

14. Аракелян М. Р. Міжнародно-правовий захист прав людини: навч.-метод. посібн. Київ, Вид-во Фенікс, 2019. 194 с.

15. Баймуратов М. О. Міжнародне публічне право: підручник. Київ: Фенікс; 2018. 762 с.

16. Войціховський А. В. Міжнародне право: підручник. Харків: ХНУВС. 2020. 544 с.

17. Дотримання прав людини в правоохоронній діяльності: навч. посіб./ І. П. Андрусак, Д. Є. Забзалюк, П. М. Лепісевич та ін.; за заг. ред. Д. Є. Забзалюка, Р. Б. Тополевського. Львів: ЛьвДУВС, 2019. 320 с. URL: <http://dspace.lvduvs.edu.ua/handle/1234567890/2803>

18. Забезпечення прав людини у правоохоронній діяльності: навч. посіб. / кол. авт.; ред. В. О. Боняк. 2-е вид., перероб. і доп. Дніпро: ДДУВС; Ліра ЛТД, 2018. 260 с.

19. Конституційне право України. Повний курс: навч. посіб. Київ: Юрінком Інтер, 2018. 554 с.

20. Конституційне право України: підручник. Ужгород: ВД «Гельветика», 2018. 461 с.

21. Конституційне право: навч. посіб. Харків: ХНУВС, 2017. 358 с.

22. Конституційне право: підручник / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ; за заг. ред. О. С. Бакумова, Т. І. Гудзь, М. І. Марчука. Харків, 2019. 484 с.

23. Наливайко Л. Р., Степаненко К. В. Міжнародно-правові стандарти прав людини: навч. посібник. Дніпро: ДДУВС, 2019. 184 с.

24. Права людини у міжнародному праві: підручник / за заг. ред. А. В. Войціховського. Харків: ООО «Планета-Принт», 2021. 404 с.

Додаткова:

1. Владовська К., Тисовська В. Міжнародні та європейські стандарти захисту прав людини: до проблеми визначення поняття та класифікації. Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України. 2019. Вип. 4. URL: <https://periodica.nadpsu.edu.ua/index.php/legal/article/view/302/303>

2. Деркач А. Міжнародно-правові стандарти захисту прав людини та їх відображення в конституції України. *Підприємництво, господарство і право*. 2019. № 8. С. 124-127.

3. Замула Ю. А. Що ми знаємо про захист прав жінок? Міжнародне публічне право. Українське право, 17.12.2019. URL: https://ukrainepravo.com/international_law/public_international_law/shchomy-znayemo-pro-zakhyst-prav-zhinok/

4. Копетюк М. Поняття та класифікація міжнародних стандартів прав людини та громадянина: міжнародний аспект. *Історико-правовий часопис*. 2020. № 1 (15). С. 33-36.

5. Кофман Б. Я. Роль міжнародних правових стандартів прав людини у формуванні правового статусу людини і громадянина. *Часопис Київського університету права*. 2020. № 1. С. 109-114.

6. Кулі-Іванченко К. К. Міжнародні соціальні стандарти прав людини. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2021. № 1. С. 55-58.

7. Мерник А. М. Теоретико-правові вчення щодо обмеження прав і свобод людини і громадянина. *Порівняльно-аналітичне право*. 2018. № 2. С. 36-38. URL: http://www.pap.in.ua/2_2018/8.pdf

8. Слінько Т. М. Міжнародно-правові стандарти в галузі прав людини та їх відображення в Конституції України // Права людини і демократія: зб. наук. ст. за матеріалами наук. конф., м. Харків, 15 трав. 2018 р. – Харків, 2018. – С. 30–34.

9. Тищенко К. С. Міжнародні стандарти прав людини: поняття та класифікація. *Молодий вчений*. 2017. № 12. С. 328-331. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2017_12_78

10. Чорна С. З. Міжнародні стандарти прав людини та їх імплементація у процесі реалізації правозахисної функції судової влади в Україні. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2020. № 2. С. 20-24. URL: <http://www.sulj.oduvs.od.ua/archive/2020/2/6.pdf>

11. Яцковина В. В. Міжнародні стандарти у сфері захисту прав людини. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2022. № 1-2. С. 49-53. URL: <http://www.sulj.oduvs.od.ua/archive/2022/1-2/11.pdf>

12. Zhebrovska K. A. International legal standards of human rights: general principles / K. A. Zhebrovska, A. O. Riaboshapchenko. *Часопис цивілістики*. 2021. Вип. 41. С. 71-76. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/15655>

Тема № 2. Стандартизація прав людини у міжнародному праві.
Практичне заняття № 2. Стандартизація прав людини у міжнародному праві.

Навчальна мета заняття: формування комплексного уявлення про стандартизацію прав людини у міжнародному праві, міжнародні документи про права людини, узгодження внутрішньодержавного та міжнародного переліку прав і свобод, імплементацію міжнародно-правових норм про права людини в національне законодавство, принципу гендерної рівності.

Кількість годин – 2 год.

Місце проведення – навчальна аудиторія (згідно з розкладом занять).

Навчальні питання

1. Міжнародно-правові норми про права людини: їх предметна різноманітність
2. Узгодження внутрішньодержавного й міжнародного переліку прав і свобод, їх зміст, засоби забезпечення і захисту.
3. Міжнародні механізми забезпечення і захисту прав людини.
4. Імплементація міжнародно-правових норм про права людини в національне законодавство.
5. Принцип гендерної рівності в міжнародному праві.

Письмові завдання

1. Випишіть у зошит функції міжнародних стандартів щодо прав і свобод людини.
2. Зазначте та коротко охарактеризуйте у зошиті основні міжнародні документи щодо прав людини.
3. Розкрийте письмово у зошиті принцип гендерної рівності та його міжнародно-правове регулювання.

Хід проведення заняття

I. Порядок проведення вступу до заняття.

У вступній частині практичного заняття формулюються його мета та визначаються навчальні питання, що мають бути розглянуті; оголошується завдання, аналіз яких забезпечує досягнення навчальної мети. Підкреслюється теоретична і практична значимість з'ясування питань, пов'язаних з поняттям міжнародно-правових стандартів щодо прав і свобод людини, міжнародних механізмів забезпечення і захисту прав людини, виникнення в міжнародному праві принципу гендерної рівності.

II. Порядок проведення основної частини заняття.

Практичне опанування навчального матеріалу під час заняття здійснюється шляхом обговорення здобувачами вищої освіти під контролем викладача заздалегідь підготовлених ними відповідей на навчальні питання, перевірки й оцінювання викладачем підготовленого матеріалу. При цьому

відповідь на кожне навчальне питання повинна бути викладена в окремому зошиті у письмовій формі, із посиланням на відповідні норми національного законодавства, міжнародних документів, практики діяльності Європейського Суду з прав людини.

Практичне заняття передбачає групове та індивідуальне вирішення конкретних ситуацій, моделювання практичних ситуацій, бінарні заняття за участю практичних працівників Національної поліції. Під час розгляду навчальних питань в межах теми практичного заняття для поточного контролю рівня знань слухачів можуть використовуватись тестові завдання.

III. Порядок проведення заключної частини заняття.

У заключній частині заняття підводяться підсумки щодо розгляду усіх навчальних питань з теми практичного заняття, робиться висновок щодо загальної характеристики стандартизації прав людини у міжнародному праві.

Література

Основна:

1. Конституція України: Закон України від 28 черв. 1996 р. (зі змінами)
URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>.

2. Загальна декларація прав людини, прийнята і проголошена Резолюцією Генеральної Асамблеї ООН 217 А (III) від 10 груд. 1948 р. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>.

3. Конвенція проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або принижуючих гідність видів поводження і покарання 1984 р. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_085.

4. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р. (Конвенцію ратифіковано Законом № 475/97-ВР від 17 липн. 1997 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004.

5. Конвенція ООН про права дитини 1989 р. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_021

6. Конвенція про права осіб з інвалідністю 2006 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_g71#Text

7. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права (Міжнародний пакт ратифіковано Указом Президії Верховної Ради Української РСР № 2148-VIII (2148-08) від 19 жовт. 1973 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043.

8. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права (Міжнародний пакт ратифіковано Указом Президії Верховної Ради Української РСР № 2148-VIII (2148-08) від 19 жовт. 1973). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_042.

9. Хартія основних прав Європейського Союзу: прийнятий ЄС 07.12.2000 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_524.

10. Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту: Закон України від 8 лип. 2011 р. № 3671-VI. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3671-17..>

11. Аракелян М. Р. Міжнародно-правовий захист прав людини: навч.-метод. посібн. Київ, Вид-во Фенікс, 2019. 194 с.

12. Наливайко Л. Р., Степаненко К. В. Міжнародно-правові стандарти прав людини: навч. посібник. Дніпро: ДДУВС, 2019. 184 с

13. Права людини у міжнародному праві: підручник / за заг. ред. А. В. Войціховського. Харків: ООО «Планета- Принт», 2021. 404 с.

Додаткова:

1. Наливайко О. І., Братішко Н. А. Поняття та особливості міжнародно-правових стандартів прав людини. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2023. № 2. С. 411-416.

2. Орлова О. О. Європейська система захисту прав людини // Права людини: аксіологічний, онтологічний та гносеологічний виміри: матеріали науково-практичного семінару (м. Дніпро, 7 груд. 2016 р.) / укл.: канд. юрид. наук, доц. І. А. Сердюк, Ю. Г. Мороз. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ; Ліра, 2017. С. 108-110.

3. Практика Європейського суду з прав людини у справах, пов'язаних із захистом прав і свобод дитини / *Судова влада України*. URL: <http://bpm.ko.court.gov.ua/sud1005/news/288066/>.

4. Тищенко К. С. Міжнародні стандарти прав людини: поняття та класифікація. *Молодий вчений*. 2017. № 12. С. 328-331. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2017_12_78

5. Яцковина В. В. Міжнародні стандарти у сфері захисту прав людини. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2022. № 1-2. С. 49-53. URL: <http://www.sulj.oduvs.od.ua/archive/2022/1-2/11.pdf>

Тема № 3: Загальна декларація прав людини як базове джерело закріплення міжнародних стандартів захисту прав людини.

Практичне заняття № 3. Загальна декларація прав людини як базове джерело закріплення міжнародних стандартів захисту прав людини.

Навчальна мета заняття: формування комплексного уявлення про Загальну декларацію прав людини як базове джерело закріплення міжнародних стандартів захисту прав людини

Кількість годин – 2 год.

Місце проведення – навчальна аудиторія (згідно з розкладом занять).

Навчальні питання

1. Передумови прийняття Загальної декларації прав людини 1948 року та її юридична природа.

2. Структура Загальної декларації прав людини.

3. Загальна декларація прав людини в міжнародно-правовому механізмі захисту прав людини.

4. Вплив Загальної декларації прав людини на формування міжнародних стандартів захисту прав людини.

Письмові завдання

1. Випишіть у зошит основні етапи створення Загальної декларації прав людини.
2. Визначте та запишіть передумови прийняття Загальної декларації прав людини.
3. Визначте та запишіть основні органи та механізми захисту прав людини.

Хід проведення заняття

I. Порядок проведення вступу до заняття.

У вступній частині практичного заняття формулюється його мета та визначаються навчальні питання, що мають бути розглянуті; оголошується завдання, аналіз яких забезпечує досягнення навчальної мети. Підкреслюється теоретична і практична значимість з'ясування питань, пов'язаних з передумовами прийняття, юридичним значенням, роллю Загальної Декларації прав людини в міжнародно-правовому механізмі захисту прав людини.

II. Порядок проведення основної частини заняття.

Практичне опанування навчального матеріалу під час заняття здійснюється шляхом обговорення здобувачами вищої освіти під контролем викладача заздалегідь підготовлених ними відповідей на навчальні питання, перевірки й оцінювання викладачем підготовленого матеріалу. При цьому відповідь на кожне навчальне питання повинна бути викладена в окремому зошиті у письмовій формі, із посиланням на відповідні норми національного законодавства, міжнародних документів, практики діяльності Європейського Суду з прав людини.

Практичне заняття передбачає групове та індивідуальне вирішення конкретних ситуацій, моделювання практичних ситуацій, бінарні заняття за участю практичних працівників Національної поліції. Під час розгляду навчальних питань в межах теми практичного заняття для поточного контролю рівня знань слухачів можуть використовуватись тестові завдання.

III. Порядок проведення заключної частини заняття.

У заключній частині заняття підводяться підсумки щодо розгляду усіх навчальних питань з теми практичного заняття, робиться висновок щодо загальної характеристики Загальної декларації прав людини як базового джерела закріплення міжнародних стандартів захисту прав людини.

Література

Основна:

1. Загальна декларація прав людини, прийнята і проголошена Резолюцією Генеральної Асамблеї ООН 217 А (III) від 10 груд. 1948 р. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
2. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права (Міжнародний пакт ратифіковано Указом Президії Верховної Ради Української РСР № 2148-VIII (2148-08) від 19 жовт. 1973 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043.
3. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права (Міжнародний пакт ратифіковано Указом Президії Верховної Ради Української РСР № 2148-VIII (2148-08) від 19 жовт. 1973). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_042
4. Аракелян М. Р. Міжнародно-правовий захист прав людини: навч.-метод. посібн. Київ, Вид-во Фенікс, 2019. 194 с.
5. Баймуратов М. О. Міжнародне публічне право: підручник. Київ: Фенікс; 2018. 762 с.
6. Войціховський А. В. Міжнародне право: підручник. Харків: ХНУВС. 2020. 544 с.
7. Наливайко Л. Р., Степаненко К. В. Міжнародно-правові стандарти прав людини: навч. посібник. Дніпро: ДДУВС, 2019. 184 с.
8. Права людини у міжнародному праві: підручник / за заг. ред. А. В. Войціховського. Харків: ООО «Планета- Принт», 2021. 404 с.

Додаткова:

1. Деркач А. Міжнародно-правові стандарти захисту прав людини та їх відображення в Конституції України. *Підприємництво, господарство і право*. 2019. № 8. С. 124-127.
2. Копетюк М. Поняття та класифікація міжнародних стандартів прав людини та громадянина: міжнародний аспект. *Історико-правовий часопис*. 2020. № 1 (15). С. 33-36.
3. Кофман Б. Я. Роль міжнародних правових стандартів прав людини у формуванні правового статусу людини і громадянина. *Часопис Київського університету права*. 2020. № 1. С. 109-114.
4. Кулі-Іванченко К. К. Міжнародні соціальні стандарти прав людини. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2021. № 1. С. 55-58.
5. Міжнародні засоби захисту прав та свобод людини і громадянина: матеріали Всеукраїнського науково-практичного круглого столу, 06 березня 2018 року. м. Ірпінь, УДФС України, 2018 р. 232 с.
6. Наливайко О. І., Братішко Н. А. Поняття та особливості міжнародно-правових стандартів прав людини. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2023. № 2. С. 411-416.
7. Слінько Т. М. Міжнародно-правові стандарти в галузі прав людини та їх відображення в Конституції України // Права людини і демократія: зб. наук. ст. за матеріалами наук. конф., м. Харків, 15 трав. 2018 р. Харків, 2018. С. 30–34.

8. Тищенко К. С. Міжнародні стандарти прав людини: поняття та класифікація. *Молодий вчений*. 2017. № 12. С. 328-331. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2017_12_78

9. Zhebrovska K. A. International legal standards of human rights: general principles / K. A. Zhebrovska, A. O. Riaboshapchenko. *Часопис цивілістики*. 2021. Вип. 41. С. 71-76. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/15655>

Тема № 4: Міжнародні пакти про права людини у системі міжнародних стандартів прав людини.

Практичне заняття № 4. Міжнародні пакти про права людини у системі міжнародних стандартів прав людини.

Навчальна мета заняття: формування комплексного уявлення про міжнародні пакти про права людини у системі міжнародних стандартів прав людини.

Кількість годин – 2 год.

Місце проведення – навчальна аудиторія (згідно з розкладом занять).

Навчальні питання

1. Передумови прийняття Міжнародного пакту про громадянські і політичні права та Міжнародного пакту про економічні, соціальні і культурні права 1966 року.
2. Структура Міжнародних пактів.
3. Загальна характеристика пактів.
4. Роль Міжнародного пакту про громадянські і політичні права та Міжнародного пакту про економічні, соціальні і культурні права у міжнародно-правовому механізмі захисту прав людини.

Письмові завдання

1. Визначте та запишіть у зошит передумови прийняття Міжнародного пакту про громадянські і політичні права та Міжнародного пакту про економічні, соціальні і культурні права 1966 року.
2. Законспекуйте у зошиті основні положення пактів.
3. Визначте та запишіть у зошит роль пактів у міжнародно-правовому механізмі захисту прав людини.

Хід проведення заняття

I. Порядок проведення вступу до заняття.

У вступній частині практичного заняття формулюється його мета та визначаються навчальні питання, що мають бути розглянуті; оголошується завдання, аналіз яких забезпечує досягнення навчальної мети. Підкреслюється теоретична і практична значимість з'ясування питань, пов'язаних з роллю міжнародних пактів про права людини у системі міжнародних стандартів прав людини та міжнародно-правовому механізмі захисту прав людини.

II. Порядок проведення основної частини заняття.

Практичне опанування навчального матеріалу під час заняття здійснюється шляхом обговорення здобувачами вищої освіти під контролем викладача заздалегідь підготовлених ними відповідей на навчальні питання, перевірки й оцінювання викладачем підготовленого матеріалу. При цьому відповідь на кожне навчальне питання повинна бути викладена в окремому зошиті у письмовій формі, із посиланням на відповідні норми національного законодавства, міжнародних документів.

Практичне заняття передбачає групове та індивідуальне вирішення конкретних ситуацій, моделювання практичних ситуацій, бінарні заняття за участю практичних працівників Національної поліції. Під час розгляду навчальних питань в межах теми практичного заняття для поточного контролю рівня знань слухачів можуть використовуватись тестові завдання.

III. Порядок проведення заключної частини заняття.

У заключній частині заняття підводяться підсумки щодо розгляду усіх навчальних питань з теми практичного заняття, робиться висновок щодо ролі Міжнародного пакту про громадянські і політичні права та Міжнародного пакту про економічні, соціальні і культурні права у системі міжнародних стандартів прав людини та міжнародно-правовому механізмі захисту прав людини.

Література

Основна:

1. Конституція України: Закон України від 28 черв. 1996 р. (зі змінами) URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>.
2. Декларація про захист усіх осіб від насильницьких зникнень від 18 груд. 1992 р. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_225.
3. Загальна декларація прав людини, прийнята і проголошена Резолюцією Генеральної Асамблеї ООН 217 А (III) від 10 груд. 1948 р. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
4. Конвенція ООН про права дитини 1989 р. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_021
5. Конвенція про права осіб з інвалідністю 2006 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_g71#Text
6. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права (Міжнародний пакт ратифіковано Указом Президії Верховної Ради Української РСР № 2148-VIII (2148-08) від 19 жовт. 1973 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043.
7. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права (Міжнародний пакт ратифіковано Указом Президії Верховної Ради Української РСР № 2148-VIII (2148-08) від 19 жовт. 1973). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_042.
8. Статут Організації Об'єднаних Націй: прийнятий 26.06.1945, набув чинності 24.10.1945. URL: <https://www.un.org/ru/charter-united-nations/>.

9. Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту: Закон України від 8 лип. 2011 р. № 3671-VI. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3671-17>.

10. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини: Закон України від 23 лют. 2006 р. № 3477-IV. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3477-15>.

11. Аракелян М. Р. Міжнародно-правовий захист прав людини: навч.-метод. посібн. Київ, Вид-во Фенікс, 2019. 194 с.

12. Баймуратов М. О. Міжнародне публічне право: підручник. Київ: Фенікс; 2018. 762 с.

13. Войціховський А. В. Міжнародне право: підручник. Харків: ХНУВС. 2020. 544 с

14. Дотримання прав людини в правоохоронній діяльності: навч. посіб./ І. П. Андрусяк, Д. Є. Забзалюк, П. М. Лепісевич та ін.; за заг. ред. Д. Є. Забзалюка, Р. Б. Тополевського. Львів: ЛьвДУВС, 2019. 320 с. URL: <http://dspace.lvduvs.edu.ua/handle/1234567890/2803>

15. Забезпечення прав людини у правоохоронній діяльності: навч. посіб. / кол. авт.; ред. В. О. Боняк. 2-е вид., перероб. і доп. Дніпро: ДДУВС; Ліра ЛТД, 2018. 260 с.

16. Наливайко Л. Р., Степаненко К. В. Міжнародно-правові стандарти прав людини: навч. посібник. Дніпро: ДДУВС, 2019. 184 с.

17. Права людини у міжнародному праві: підручник / за заг. ред. А. В. Войціховського. Харків: ООО «Планета- Принт», 2021. 404 с.

Додаткова:

1. Владовська К., Тисовська В. Міжнародні та європейські стандарти захисту прав людини: до проблеми визначення поняття та класифікації. Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України. 2019. Вип. 4. URL: <https://periodica.nadpsu.edu.ua/index.php/legal/article/view/302/303>

2. Деркач А. Міжнародно-правові стандарти захисту прав людини та їх відображення в Конституції України. *Підприємництво, господарство і право*. 2019. № 8. С. 124-127.

3. Коваль Т. О. Міжнародно-правові акти регулювання праці засуджених. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Право»*. С. 171-175.

4. Кулі-Іванченко К. К. Міжнародні соціальні стандарти прав людини. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2021. № 1. С. 55-58.

5. Міжнародні засоби захисту прав та свобод людини і громадянина: матеріали Всеукраїнського науково-практичного круглого столу, 06 березня 2018 року. м. Ірпінь, УДФС України, 2018 р. 232 с.

6. Орлова О. О. Європейська система захисту прав людини // Права людини: аксіологічний, онтологічний та гносеологічний виміри: матеріали науково-практичного семінару (м. Дніпро, 7 груд. 2016 р.) / укл.: канд. юрид. наук, доц. І. А. Сердюк, Ю. Г. Мороз. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ; Ліра, 2017. С. 108-110.

7. Практика Європейського суду з прав людини у справах, пов'язаних із захистом прав і свобод дитини / Судова влада України. URL: <http://bpm.ko.court.gov.ua/sud1005/news/288066/>.

8. Чорна С. З. Міжнародні стандарти прав людини та їх імплементація у процесі реалізації правозахисної функції судової влади в Україні. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2020. № 2. С. 20-24. URL: <http://www.sulj.oduvs.od.ua/archive/2020/2/6.pdf>.

9. Яцковина В. В. Міжнародні стандарти у сфері захисту прав людини. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2022. № 1-2. С. 49-53. URL: <http://www.sulj.oduvs.od.ua/archive/2022/1-2/11.pdf>

Тема № 5. Міжнародно-правові стандарти захисту прав людини під час здійснення правоохоронної функції.

Практичне заняття № 5. Міжнародно-правові стандарти захисту прав людини під час здійснення правоохоронної функції.

Навчальна мета заняття: формування комплексного уявлення про міжнародно-правові стандарти захисту прав людини під час здійснення правоохоронної функції; визначення основних міжнародно-правових актів у сфері захисту прав і свобод людини в правоохоронній діяльності.

Кількість годин – 2 год.

Місце проведення – навчальна аудиторія (згідно з розкладом занять).

Навчальні питання

1. Поняття, особливості, принципи міжнародно-правових стандартів захисту прав і свобод людини в правоохоронній діяльності.
2. Основні міжнародно-правові акти у сфері захисту прав і свобод людини в правоохоронній діяльності.
3. Характеристика основних принципів застосування сили та вогнепальної зброї посадовими особами з підтримання правопорядку 1990 року.
4. Характеристика Мінімальних стандартних правил ООН у відношенні заходів, не пов'язаних з тюремним ув'язненням (Токійські правила) 1990 року.

Письмові завдання

1. Запишіть у зошит та охарактеризуйте принципи міжнародно-правових стандартів захисту прав і свобод людини в правоохоронній діяльності.
2. Зазначте у зошиті основні міжнародно-правові акти у сфері захисту прав і свобод людини в правоохоронній діяльності та запишіть їх коротку характеристику.

Хід проведення заняття

I. Порядок проведення вступу до заняття.

У вступній частині практичного заняття формулюється його мета та визначаються навчальні питання, що мають бути розглянуті; оголошується

завдання, аналіз яких забезпечує досягнення навчальної мети. Підкреслюється теоретична і практична значимість з'ясування питань, пов'язаних з поняттям, особливостями, принципами міжнародно-правових стандартів захисту прав і свобод людини в правоохоронній діяльності, міжнародно-правовими стандартами захисту прав людини в означеній сфері.

II. Порядок проведення основної частини заняття.

Практичне опанування навчального матеріалу під час заняття здійснюється шляхом обговорення здобувачами вищої освіти під контролем викладача заздалегідь підготовлених ними відповідей на навчальні питання, перевірки й оцінювання викладачем підготовленого матеріалу. При цьому відповідь на кожне навчальне питання повинна бути викладена в окремому зошиті у письмовій формі, із посиланням на відповідні норми національного законодавства, міжнародних документів.

Практичне заняття передбачає групове та індивідуальне вирішення конкретних ситуацій, моделювання практичних ситуацій, бінарні заняття за участю практичних працівників Національної поліції. Під час розгляду навчальних питань в межах теми практичного заняття для поточного контролю рівня знань слухачів можуть використовуватись тестові завдання.

III. Порядок проведення заключної частини заняття.

У заключній частині заняття підводяться підсумки щодо розгляду усіх навчальних питань з теми практичного заняття, робиться висновок щодо міжнародно-правових стандартів захисту прав людини під час здійснення правоохоронної функції.

Література

Основна:

1. Конституція України: Закон України від 28 черв. 1996 р. (зі змінами) URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>.
2. Європейський кодекс поліцейської етики 2001 р. URL: <https://polis.osce.org/file/8641/download?token=5A1YESI>
3. Загальна декларація прав людини, прийнята і проголошена Резолюцією Генеральної Асамблеї ООН 217 А (III) від 10 груд. 1948 р. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
4. Кодекс поведінки посадових осіб з підтримання правопорядку 1979 р. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_282.
5. Конвенція проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або принижуючих гідність видів поводження і покарання 1984 р. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_085.
6. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р. (Конвенцію ратифіковано Законом № 475/97-ВР від 17 липн. 1997 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004.
7. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права (Міжнародний пакт ратифіковано Указом Президії Верховної Ради Української РСР № 2148-

VIII (2148-08) від 19 жовт. 1973 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043.

8. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права (Міжнародний пакт ратифіковано Указом Президії Верховної Ради Української РСР № 2148-VIII (2148-08) від 19 жовт. 1973). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_042.

9. Резолюція 45/111 Генеральної Асамблеї ООН від 14 грудня 1990 року «Основні принципи поводження із ув'язненими». URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_230

10. Про Національну поліцію: Закон України від 2 лип. 2015 р. № 580-VIII. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/580-19>.

11. Дотримання прав людини в правоохоронній діяльності: навч. посіб./ І. П. Андрусак, Д. Є. Забзалюк, П. М. Лепісевич та ін.; за заг. ред. Д. Є. Забзалюка, Р. Б. Тополевського. Львів: ЛьвДУВС, 2019. 320 с. URL: <http://dspace.lvduvs.edu.ua/handle/1234567890/2803>

12. Забезпечення прав людини у правоохоронній діяльності: навч. посіб. / кол. авт.; ред. В. О. Боняк. 2-е вид., перероб. і доп. Дніпро: ДДУВС; Ліра ЛТД, 2018. 260 с.

13. Наливайко Л. Р., Степаненко К. В. Міжнародно-правові стандарти прав людини: навч. посібник. Дніпро: ДДУВС, 2019. 184 с.

14. Права людини у міжнародному праві: підручник / за заг. ред. А. В. Войціховського. Харків: ООО «Планета- Принт», 2021. 404 с.

15. Основи міжнародно-правових стандартів прав людини: навч.-метод. посібник / за ред. О. В. Бігняка. – Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2019. 168 с.

Додаткова:

1. Булавіна С. Є., Гороть А. М. Правові підстави відступів та обмежень від міжнародних стандартів прав людини. *Нове українське право*. Вип. 6, т. 1, 2022. С. 49-54. URL: <http://newukrainianlaw.in.ua/index.php/journal/article/view/341/301>

2. Владовська К., Морщук Т. Дотримання міжнародних стандартів прав людини працівниками Національної поліції України. *Вісник національної академії державної прикордонної служби України*. 2019. Вип. 4. URL: <https://periodica.nadpsu.edu.ua/index.php/legal/article/view/300/301>

3. Коваленко В. Механізм захисту прав і свобод людини в діяльності Національної поліції України. *Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ*. 2020. Т. 19, № 1. С. 81-87. URL: <https://ojs.naiaiu.kiev.ua/index.php/lawjournal/article/view/1212>

5. Мерник А. М. Теоретико-правові вчення щодо обмеження прав і свобод людини і громадянина. *Порівняльно-аналітичне право*. 2018. № 2. С. 36-38. URL: http://www.pap.in.ua/2_2018/8.pdf.

6. Орлова О. О. Каткування, нелюдське та таке поводження, що принижує людську гідність: розмежування понять. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2017. № 3. С. 62-68.

7. Петков С. В., Іванов І. В., Делія Ю. В. Забезпечення прав людини правоохоронними органами. Вид-во КТН. 2019. 241 с.

8. Колесник С. П. Питання забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки та порядку підрозділами Національної поліції України в зоні проведення Операції Об'єднаних Сил. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2019. № 3. С 12-15. URL: <http://www.sulj.oduvs.od.ua/archive/2019/3/5.pdf>

Тема № 6. Універсальні та регіональні стандарти щодо запобігання катуванням та іншим жорстоким, нелюдським або таким, що принижують гідність, видам поводження чи покарання

Практичне заняття № 6. Універсальні та регіональні стандарти щодо запобігання катуванням та іншим жорстоким, нелюдським або таким, що принижують гідність, видам поводження чи покарання

Навчальна мета заняття: формування комплексного уявлення про універсальні та регіональні стандарти щодо запобігання катуванням та іншим жорстоким, нелюдським або таким, що принижують гідність, видом поводження чи покарання.

Кількість годин – 2 год.

Місце проведення – навчальна аудиторія (згідно з розкладом занять).

Навчальні питання

1. Загальна характеристика системи універсальних міжнародних та регіональних (європейських) стандартів щодо запобігання катуванням та іншим жорстоким нелюдським чи принижуючим видам поводження і покарання.

2. Особливості контрольних та судових механізмів, направлених на боротьбу з катуванням і нелюдськими або принижуючими гідність поводженням або покаранням.

3. Особливості розгляду Європейським судом з прав людини справ про порушення права на захист від катувань і жорсткого або принижуючого гідність видів поводження чи покарання.

Письмові завдання

1. Визначте та запишіть у зошит елементи системи універсальних міжнародних та регіональних (європейських) стандартів щодо запобігання катуванням та іншим жорстоким нелюдським чи принижуючим видам поводження і покарання.

2. Визначте та запишіть у зошит назви основних міжнародних документів, направлених на запобігання катуванням та іншим жорстоким, нелюдським або таким, що принижують гідність, видам поводження чи покарання.

Хід проведення заняття

I. Порядок проведення вступу до заняття.

У вступній частині практичного заняття формулюється його мета та визначаються навчальні питання, що мають бути розглянуті; оголошуються завдання, аналіз яких забезпечує досягнення навчальної мети. Підкреслюється теоретична і практична значимість з'ясування питань, пов'язаних із системою універсальних та регіональних стандартів щодо запобігання катуванням та іншим жорстоким, нелюдським або таким, що принижують гідність, видам поведінки чи покарання.

II. Порядок проведення основної частини заняття.

Практичне опанування навчального матеріалу під час заняття здійснюється шляхом обговорення здобувачами вищої освіти під контролем викладача заздалегідь підготовлених ними відповідей на навчальні питання, перевірки й оцінювання викладачем підготовленого матеріалу. При цьому відповідь на кожне навчальне питання повинна бути викладена в окремому зошиті у письмовій формі, із посиланням на відповідні норми національного законодавства, міжнародних документів.

Практичне заняття передбачає групове та індивідуальне вирішення конкретних ситуацій, моделювання практичних ситуацій, бінарні заняття за участю практичних працівників Національної поліції. Під час розгляду навчальних питань в межах теми практичного заняття для поточного контролю рівня знань слухачів можуть використовуватись тестові завдання.

III. Порядок проведення заключної частини заняття.

У заключній частині заняття підводяться підсумки щодо розгляду усіх навчальних питань з теми практичного заняття, робиться висновок щодо системи універсальних та регіональних стандартів щодо запобігання катуванням та іншим жорстоким, нелюдським або таким, що принижують гідність, видам поведінки чи покарання, визначаються особливості контрольних та судових механізмів, направлених на боротьбу з зазначеними діями та особливості розгляду Європейським судом з прав людини справ про порушення права на захист від катувань і жорсткого або принижуючого гідність поведінки чи покарання.

Література

Основна:

1. Конституція України: Закон України від 28 черв. 1996 р. (зі змінами) URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>.
2. Декларація про захист усіх осіб від насильницьких зникнень від 18 груд. 1992 р. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_225.
3. Загальна декларація прав людини, прийнята і проголошена Резолюцією Генеральної Асамблеї ООН 217 А (III) від 10 груд. 1948 р. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
4. Кодекс поведінки посадових осіб з підтримання правопорядку 1979 р. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_282.

5. Конвенція проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або принижуючих гідність видів поводження і покарання 1984 р. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_085.

6. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р. (Конвенцію ратифіковано Законом № 475/97-ВР від 17 липн. 1997 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004).

7. Резолюція 45/111 Генеральної Асамблеї ООН від 14 грудня 1990 року «Основні принципи поводження із ув'язненими». URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_230

8. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини: Закон України від 23 лют. 2006 р. № 3477-IV. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3477-15>.

9. Про Національну поліцію: Закон України від 2 лип. 2015 р. № 580-VIII. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/580-19>.

10. Дотримання прав людини в правоохоронній діяльності: навч. посіб./ І. П. Андрусак, Д. Є. Забзалюк, П. М. Лепісевич та ін.; за заг. ред. Д. Є. Забзалюка, Р. Б. Топілевського. Львів: ЛьвДУВС, 2019. 320 с. URL: <http://dspace.lvduvs.edu.ua/handle/1234567890/2803>

11. Забезпечення прав людини у правоохоронній діяльності: навч. посіб. / кол. авт.; ред. В. О. Боняк. 2-е вид., перероб. і доп. Дніпро: ДДУВС; Ліра ЛТД, 2018. 260 с.

Додаткова:

1. Булавіна С. Є., Гороть А. М. Правові підстави відступів та обмежень від міжнародних стандартів прав людини. *Нове українське право*. Вип. 6, т. 1, 2022. С. 49-54. URL: <http://newukrainianlaw.in.ua/index.php/journal/article/view/341/301>

2. Владовська К., Морщук Т. Дотримання міжнародних стандартів прав людини працівниками Національної поліції України. *Вісник національної академії державної прикордонної служби України*. 2019. Вип. 4. URL: <https://periodica.nadpsu.edu.ua/index.php/legal/article/view/300/301>

3. Коваленко В. Механізм захисту прав і свобод людини в діяльності Національної поліції України. *Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ*. 2020. Т. 19, № 1. С. 81-87. URL: <https://ojs.naia.kiev.ua/index.php/lawjournal/article/view/1212>

4. Коваль Т. О. Міжнародно-правові акти регулювання праці засуджених. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Право»*. С. 171-175.

5. Орлова О. О. Катування, нелюдське та таке поводження, що принижує людську гідність: розмежування понять. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2017. № 3. С. 62-68.

6. Петков С. В., Іванов І. В., Делія Ю. В. Забезпечення прав людини правоохоронними органами. Вид-во КТН. 2019. 241 с.

Тема № 7. Європейська судова практика щодо дотримання прав людини поліцейськими.

Практичне заняття № 7. Європейська судова практика щодо дотримання прав людини поліцейськими.

Навчальна мета заняття: формування комплексного уявлення про європейську судову практику щодо дотримання прав людини поліцейськими.

Кількість годин – 2 год.

Місце проведення – навчальна аудиторія (згідно з розкладом занять).

Навчальні питання

1. Європейська судова практика щодо дотримання прав людини поліцейськими: загальна характеристика.
2. Критерії правомірності вчинення певних слідчих (розшукових) дій та застосування спеціальних засобів примусу. Поліцейськими.
3. Практика Європейського суду з прав людини щодо дотримання прав людини поліцейськими.

Письмові завдання

1. Законспектуйте у зошиті основні положення Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод.
2. Запишіть у зошит основні типові порушення прав людини поліцейськими положень Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

Хід проведення заняття

I. Порядок проведення вступу до заняття.

У вступній частині практичного заняття формулюється його мета та визначаються навчальні питання, що мають бути розглянуті; оголошується завдання, аналіз яких забезпечує досягнення навчальної мети. Підкреслюється теоретична і практична значимість з'ясування питань, пов'язаних з Європейською судовою практикою щодо дотримання прав людини поліцейськими.

II. Порядок проведення основної частини заняття.

Практичне опанування навчального матеріалу під час заняття здійснюється шляхом обговорення здобувачами вищої освіти під контролем викладача заздалегідь підготовлених ними відповідей на навчальні питання, перевірки й оцінювання викладачем підготовленого матеріалу. При цьому відповідь на кожне навчальне питання повинна бути викладена в окремому зошиті у письмовій формі, із посиланням на відповідні норми національного законодавства, міжнародних документів.

Практичне заняття передбачає групове та індивідуальне вирішення конкретних ситуацій, моделювання практичних ситуацій, бінарні заняття за участю практичних працівників Національної поліції. Під час розгляду

навчальних питань в межах теми практичного заняття для поточного контролю рівня знань слухачів можуть використовуватись тестові завдання.

III. Порядок проведення заключної частини заняття.

У заключній частині заняття підводяться підсумки щодо розгляду усіх навчальних питань з теми практичного заняття, робиться висновок щодо поняття «Європейський механізм захисту прав людини», призначення та роль Європейського суду з прав людини як основного елементу європейського механізму захисту прав людини, визначення особливостей Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та типових порушень прав людини поліцейськими, вплив рішень Європейського суду з прав людини на процес удосконалення роботи правоохоронних органів України.

Література

Основна:

1. Конституція України: Закон України від 28 черв. 1996 р. (зі змінами) URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>.
2. Європейський кодекс поліцейської етики 2001 р. URL: <https://polis.osce.org/file/8641/download?token=5A1YESI>
3. Конвенція проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або принижуючих гідність видів поводження і покарання 1984 р. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_085.
4. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р. (Конвенцію ратифіковано Законом № 475/97-ВР від 17 липн. 1997 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004.
- 5 Про Національну поліцію: Закон України від 2 лип. 2015 р. № 580-VIII. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/580-19>.
6. Дотримання прав людини в правоохоронній діяльності: навч. посіб./ І. П. Андрусак, Д. Є. Забзалюк, П. М. Лепісевич та ін.; за заг. ред. Д. Є. Забзалюка, Р. Б. Тополевського. Львів: ЛьвДУВС, 2019. 320 с. URL: <http://dspace.lvduvs.edu.ua/handle/1234567890/2803>
7. Забезпечення прав людини у правоохоронній діяльності: навч. посіб. / кол. авт.; ред. В. О. Боняк. 2-е вид., перероб. і доп. Дніпро: ДДУВС; Ліра ЛТД, 2018. 260 с.
8. Наливайко Л. Р., Степаненко К. В. Міжнародно-правові стандарти прав людини: навч. посібник. Дніпро: ДДУВС, 2019. 184 с.
9. Права людини у міжнародному праві: підручник / за заг. ред. А. В. Войціховського. Харків: ООО «Планета- Принт», 2021. 404 с.

Додаткова:

1. Владовська К., Тисовська В. Міжнародні та європейські стандарти захисту прав людини: до проблеми визначення поняття та класифікації. *Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України*. 2019. Вип. 4. URL: <https://periodica.nadpsu.edu.ua/index.php/legal/article/view/302/303>

2. Гайдулін О. О., Худолей В. Ю., Шаркова І. М. Прецедентне право Європейського суду з прав людини щодо захисту прав уразливих верств населення: навч. посіб. Київ: ФОП Голембовська О. О., 2018. 300 с.

3. Орлова О. О. Європейська система захисту прав людини // Права людини: аксіологічний, онтологічний та гносеологічний виміри: матеріали науково-практичного семінару (м. Дніпро, 7 груд. 2016 р.) / укл.: канд. юрид. наук, доц. І. А. Сердюк, Ю. Г. Мороз. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ; Ліра, 2017. С. 108-110.

4. Міжнародне право: словник-довідник / за заг. ред. Т. Л. Сироїд. Харків: Юрайт. 2014. 404 с.

5. Практика Європейського суду з прав людини у справах, пов'язаних із захистом прав і свобод дитини / Судова влада України. URL: <http://bpm.ko.court.gov.ua/sud1005/news/288066/>

Тема № 8: Міжнародні стандарти захисту прав дітей, жінок та людей з інвалідністю у правоохоронній діяльності.

Практичне заняття № 8. Міжнародні стандарти захисту прав дітей, жінок та людей з інвалідністю у правоохоронній діяльності.

Навчальна мета заняття: формування комплексного уявлення про міжнародні стандарти захисту прав дітей, жінок та людей з інвалідністю у правоохоронній діяльності

Кількість годин – 2 год.

Місце проведення – навчальна аудиторія (згідно з розкладом занять).

Навчальні питання

1. Вразливі категорії осіб: поняття та загальна характеристика.
2. Типові порушення поліцейськими прав дітей і жінок.
3. Дотримання принципу гендерної рівності у правоохоронній діяльності.
4. Основні правила етичної поведінки поліцейського з різними категоріями осіб з обмеженими можливостями.

Письмові завдання

1. Виписати в зошит додаткові гарантії прав дітей і жінок.
2. Зазначити у зошиті категорії людей з обмеженими можливостями (інвалідністю) та визначити їх відмінності.
3. Законспектувати у зошиті основні положення Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю.

Хід проведення заняття

I. Порядок проведення вступу до заняття.

У вступній частині практичного заняття формулюється його мета та визначаються навчальні питання, що мають бути розглянуті; оголошується завдання, аналіз яких забезпечує досягнення навчальної мети. Підкреслюється теоретична і практична значимість з'ясування питань, пов'язаних з

міжнародними стандартами захисту прав дітей, жінок та людей з інвалідністю у правоохоронній діяльності.

II. Порядок проведення основної частини заняття.

Практичне опанування навчального матеріалу під час заняття здійснюється шляхом обговорення здобувачами вищої освіти під контролем викладача заздалегідь підготовлених ними відповідей на навчальні питання, перевірки й оцінювання викладачем підготовленого матеріалу. При цьому відповідь на кожне навчальне питання повинна бути викладена в окремому зошиті у письмовій формі, із посиланням на відповідні норми національного законодавства, міжнародних документів.

Практичне заняття передбачає групове та індивідуальне вирішення конкретних ситуацій, моделювання практичних ситуацій, бінарні заняття за участю практичних працівників Національної поліції. Під час розгляду навчальних питань в межах теми практичного заняття для поточного контролю рівня знань слухачів можуть використовуватись тестові завдання.

III. Порядок проведення заключної частини заняття.

У заключній частині заняття підводяться підсумки щодо розгляду усіх навчальних питань з теми практичного заняття, робиться висновок щодо поняття вразливих категорій осіб, особливостей поведінки поліцейських з дітьми й жінками, правового статусу людей з обмеженими властивостями (інвалідністю), основних правил етичної поведінки поліцейського з різними категоріями осіб з обмеженими можливостями, ролі та значення Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю.

Література

Основна:

1. Загальна декларація прав людини, прийнята і проголошена Резолюцією Генеральної Асамблеї ООН 217 А (III) від 10 груд. 1948 р. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>.

2. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р. (Конвенцію ратифіковано Законом № 475/97-ВР від 17 липн. 1997 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004.

3. Конвенція ООН про права дитини 1989 р. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_021

4. Конвенція про права осіб з інвалідністю 2006 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_g71#Text

5. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права (Міжнародний пакт ратифіковано Указом Президії Верховної Ради Української РСР № 2148-VIII (2148-08) від 19 жовт. 1973 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043.

6. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права (Міжнародний пакт ратифіковано Указом Президії Верховної Ради Української

РСР № 2148-VIII (2148-08) від 19 жовт. 1973). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_042.

7. Хартія основних прав Європейського Союзу: прийнятий ЄС 07.12.2000 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_524.

8. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини: Закон України від 23 лют. 2006 р. № 3477-IV. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3477-15>.

9. Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків: Закон України від 8 вер. 2005 р. № 2866-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2866-15>.

10. Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні: Закон України від 6 вер. 2012 р. № 5207-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5207-17>.

11. Аракелян М. Р. Міжнародно-правовий захист прав людини: навч.-метод. посібн. Київ, Вид-во Фенікс, 2019. 194 с.

12. Наливайко Л. Р., Степаненко К. В. Міжнародно-правові стандарти прав людини: навч. посібник. Дніпро: ДДУВС, 2019. 184 с.

13. Права людини у міжнародному праві: підручник / за заг. ред. А. В. Войціховського. Харків: ООО «Планета-Принт», 2021. 404 с.

Додаткова:

1. Гайдюлін О. О., Худолей В. Ю., Шаркова І. М. Прецедентне право Європейського суду з прав людини щодо захисту прав уразливих верств населення: навч. посіб. Київ: ФОП Голембовська О. О., 2018. 300 с.

2. Замула Ю. А. Що ми знаємо про захист прав жінок? Міжнародне публічне право. *Українське право*: сайт. 17.12.2019. URL: https://ukrainepravo.com/international_law/public_international_law/shchomy-znayemo-pro-zakhyst-prav-zhinok/

3. Коваль Т. О. Міжнародно-правові акти регулювання праці засуджених. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Право»*. 2018. Вип. 26. С. 171-175.

4. Практика Європейського суду з прав людини у справах, пов'язаних із захистом прав і свобод дитини / Судова влада України. URL: <http://bpm.ko.court.gov.ua/sud1005/news/288066/>.

5. Філіпська Н. О. Поліція та інклюзивне суспільство – закордонний досвід // Міжнар. науково-практ. онлайн конфер. «Шлях успіху і перспективи розвитку» (до 26 річниці заснування ХНУВС) (20 листоп. 2020 р., м. Харків). Харків, ХНУВС. 2020. С. 507-510.

6. Філіпська Н. О. Роль правоохоронних органів у розбудові інклюзивного суспільства: зарубіжний досвід. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Юриспруденція»*. 2020. № 45. С. 161-165. URL: <http://www.vestnik-pravo.mgu.od.ua/archive/juspradenc45/36.pdf>

Тема № 9: Система міжнародних та національних стандартів захисту прав окремих категорій громадян, іноземців та осіб без громадянства у правоохоронній діяльності.

Практичне заняття № 9. Система міжнародних та національних стандартів захисту прав окремих категорій громадян, іноземців та осіб без громадянства у правоохоронній діяльності.

Навчальна мета заняття: формування комплексного уявлення про систему міжнародних та національних стандартів захисту прав окремих категорій громадян, іноземців та осіб без громадянства у правоохоронній діяльності.

Кількість годин – 2 год.

Місце проведення – навчальна аудиторія (згідно з розкладом занять).

Навчальні питання

1. Поняття національних меншин та специфіка статусу.
2. Статус іноземців та осіб без громадянства (апатридів).
3. Особливості поводження поліцейських із представниками національних меншин, іноземцями та апатридами.
4. Законні підстави для видворення іноземців та осіб без громадянства.

Письмові завдання

- 1 Визначте та випишіть у зошит поняття «національна меншина», «іноземець», «особа без громадянства», «біженець».
- 3 Визначте та запишіть у зошит законні підстави для видворення іноземців та осіб без громадянства.

Хід проведення заняття

- I. Порядок проведення вступу до заняття.

У вступній частині практичного заняття формулюється його мета та визначаються навчальні питання, що мають бути розглянуті; оголошується завдання, аналіз яких забезпечує досягнення навчальної мети. Підкреслюється теоретична і практична значимість з'ясування питань, пов'язаних з системою міжнародних та національних стандартів захисту прав окремих категорій громадян, іноземців та осіб без громадянства у правоохоронній діяльності.

- II. Порядок проведення основної частини заняття.

Практичне опанування навчального матеріалу під час заняття здійснюється шляхом обговорення здобувачами вищої освіти під контролем викладача заздалегідь підготовлених ними відповідей на навчальні питання, перевірки й оцінювання викладачем підготовленого матеріалу. При цьому відповідь на кожне навчальне питання повинна бути викладена в окремому зошиті у письмовій формі, із посиланням на відповідні норми національного законодавства, міжнародних документів.

Практичне заняття передбачає групове та індивідуальне вирішення конкретних ситуацій, моделювання практичних ситуацій, бінарні заняття за

участю практичних працівників Національної поліції. Під час розгляду навчальних питань в межах теми практичного заняття для поточного контролю рівня знань слухачів можуть використовуватись тестові завдання.

III. Порядок проведення заключної частини заняття.

У заключній частині заняття підводяться підсумки щодо розгляду усіх навчальних питань з теми практичного заняття, робиться висновок щодо поняття національних меншин та специфіки статусу іноземців, осіб без громадянства апатридів, біженців, міжнародно-правових гарантій національних меншин, іноземців, апатридів та біженців, особливості поводження поліцейських із представниками національних меншин, іноземцями та апатридами, законні підстави для видворення іноземців та осіб без громадянства.

Література

Основна:

1. Конституція України: Закон України від 28 черв. 1996 р. (зі змінами) URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>.
2. Загальна декларація прав людини, прийнята і проголошена Резолюцією Генеральної Асамблеї ООН 217 А (III) від 10 груд. 1948 р. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
3. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р. (Конвенцію ратифіковано Законом № 475/97-ВР від 17 липн. 1997 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004.
4. Аракелян М. Р. Міжнародно-правовий захист прав людини: навч.-метод. посібн. Київ, Вид-во Фенікс, 2019. 194 с.
5. Баймуратов М. О. Міжнародне публічне право: підручник. Київ: Фенікс; 2018. 762 с.
6. Войціховський А. В. Міжнародне право: підручник. Харків: ХНУВС. 2020. 544 с.
7. Дотримання прав людини в правоохоронній діяльності: навч. посіб./ І. П. Андрусяк, Д. Є. Забзалюк, П. М. Лепісевич та ін.; за заг. ред. Д. Є. Забзалюка, Р. Б. Тополевського. Львів: ЛьвДУВС, 2019. 320 с. URL: <http://dspace.lvduvs.edu.ua/handle/1234567890/2803>
8. Забезпечення прав людини у правоохоронній діяльності: навч. посіб. / кол. авт.; ред. В. О. Боняк. 2-е вид., перероб. і доп. Дніпро: ДДУВС; Ліра ЛТД, 2018. 260 с.
9. Наливайко Л. Р., Степаненко К. В. Міжнародно-правові стандарти прав людини: навч. посібник. Дніпро: ДДУВС, 2019. 184 с.
10. Права людини у міжнародному праві: підручник / за заг. ред. А. В. Войціховського. Харків: ООО «Планета-Принт», 2021. 404 с.

Додаткова:

1. Булавіна С. Є., Гороть А. М. Правові підстави відступів та обмежень від міжнародних стандартів прав людини. *Нове українське право*. Вип. 6, т. 1,

<http://newukrainianlaw.in.ua/index.php/journal/article/view/341/301>

2. Владовська К., Морщук Т. Дотримання міжнародних стандартів прав людини працівниками Національної поліції України. *Вісник національної академії державної прикордонної служби України*. 2019. Вип. 4. URL: <https://periodica.nadpsu.edu.ua/index.php/legal/article/view/300/301>

3. Гайдулін О. О., Худолей В. Ю., Шаркова І. М. Прецедентне право Європейського суду з прав людини щодо захисту прав уразливих верств населення: навч. посіб. Київ: ФОП Голембовська О. О., 2018. 300 с.

4. Коваленко В. Механізм захисту прав і свобод людини в діяльності Національної поліції України. *Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ*. 2020. Т. 19, № 1. С. 81-87. URL: <https://ojs.naiaau.kiev.ua/index.php/lawjournal/article/view/1212>

5. Кофман Б. Я. Роль міжнародних правових стандартів прав людини у формуванні правового статусу людини і громадянина. *Часопис Київського університету права*. 2020. № 1. С. 109-114.

6. Мерник А. М. Теоретико-правові вчення щодо обмеження прав і свобод людини і громадянина. *Порівняльно-аналітичне право*. 2018. № 2. С. 36-38. URL: http://www.pap.in.ua/2_2018/8.pdf.

7. Міжнародні засоби захисту прав та свобод людини і громадянина: матеріали Всеукраїнського науково-практичного круглого столу, 06 березня 2018 року. м. Ірпінь, УДФС України, 2018 р. 232 с.

8. Орлова О. О. Європейська система захисту прав людини // Права людини: аксіологічний, онтологічний та гносеологічний виміри: матеріали науково-практичного семінару (м. Дніпро, 7 груд. 2016 р.) / укл.: канд. юрид. наук, доц. І. А. Сердюк, Ю. Г. Мороз. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ; Ліра, 2017. С. 108-110.

Тема № 10: Дотримання міжнародних стандартів прав людини в умовах протидії збройній агресії.

Практичне заняття № 10. Дотримання міжнародних стандартів прав людини в умовах протидії збройній агресії.

Навчальна мета заняття: формування комплексного уявлення про дотримання міжнародних стандартів прав людини в умовах протидії збройній агресії.

Кількість годин – 2 год.

Місце проведення – навчальна аудиторія (згідно з розкладом занять).

Навчальні питання

1. Поняття міжнародного гуманітарного права.
2. Міжнародно-правове регулювання збройних конфліктів. «Гаазьке право». «Женевське право».
3. Міжнародно-правовий статус комбатантів, некомбатантів. в'їськовополонених.

4. Міжнародно-правовий статус поранених і хворих під час війни. Міжнародно-правовий статус медичного персоналу під час збройного конфлікту.

5. Правовий режим воєнної окупації.

Письмові завдання

1. Випишіть у зошит поняття та види збройних конфліктів.
2. Законспекуйте в зошиті питання щодо міжнародно-правового регулювання збройних конфліктів. «Гаазьке право». «Женевське право».
3. Законспекуйте у зошиті питання щодо правового режиму воєнної окупації.

Хід проведення заняття

I. Порядок проведення вступу до заняття.

У вступній частині практичного заняття формулюється його мета та визначаються навчальні питання, що мають бути розглянуті; оголошуються завдання, аналіз яких забезпечує досягнення навчальної мети. Підкреслюється теоретична і практична значимість з'ясування питань, пов'язаних з дотриманням міжнародних стандартів прав людини в умовах протидії збройній агресії.

II. Порядок проведення основної частини заняття.

Практичне опанування навчального матеріалу під час заняття здійснюється шляхом обговорення здобувачами вищої освіти під контролем викладача заздалегідь підготовлених ними відповідей на навчальні питання, перевірки й оцінювання викладачем підготовленого матеріалу. При цьому відповідь на кожне навчальне питання повинна бути викладена в окремому зошиті у письмовій формі, із посиланням на відповідні норми національного законодавства, міжнародних документів, практики діяльності Європейського суду з прав людини.

Практичне заняття передбачає групове та індивідуальне вирішення конкретних ситуацій, моделювання практичних ситуацій, бінарні заняття за участю практичних працівників Національної поліції. Під час розгляду навчальних питань в межах теми практичного заняття для поточного контролю рівня знань слухачів можуть використовуватись тестові завдання.

III. Порядок проведення заключної частини заняття.

У заключній частині заняття підводяться підсумки щодо розгляду усіх навчальних питань з теми практичного заняття, робиться висновок щодо поняття міжнародного гуманітарного права, міжнародно-правового регулювання збройних конфліктів. «Гаазьке право». «Женевське право», міжнародно-правового статусу комбатантів, некомбатантів, військовополонених, міжнародно-правового статусу поранених і хворих під час війни, міжнародно-правового статусу медичного персоналу під час збройного конфлікту, правового режиму воєнної окупації.

Література

Основна:

1. Конституція України: Закон України від 28 черв. 1996 р. (зі змінами) URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>.
2. Декларація про захист усіх осіб від насильницьких зникнень від 18 груд. 1992 р. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_225.
3. Загальна декларація прав людини, прийнята і проголошена Резолюцією Генеральної Асамблеї ООН 217 А (III) від 10 груд. 1948 р. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
4. Конвенція проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або принижуючих гідність видів поводження і покарання 1984 р. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_085.
5. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р. (Конвенцію ратифіковано Законом № 475/97-ВР від 17 липн. 1997 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004).
6. Резолюція 45/111 Генеральної Асамблеї ООН від 14 грудня 1990 року «Основні принципи поводження із ув'язненими». URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_230
7. Хартія Європейської безпеки: прийнята ОБСЄ 19.11.1999 // Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_166#Text
8. Аракелян М. Р. Міжнародно-правовий захист прав людини: навч.-метод. посібн. Київ, Вид-во Фенікс, 2019. 194 с.
9. Баймуратов М. О. Міжнародне публічне право: підручник. Київ: Фенікс; 2018. 762 с.
10. Войціховський А. В. Міжнародне право: підручник. Харків: ХНУВС. 2020. 544 с.
11. Наливайко Л. Р., Степаненко К. В. Міжнародно-правові стандарти прав людини: навч. посібник. Дніпро: ДДУВС, 2019. 184 с.
12. Права людини у міжнародному праві: підручник / за заг. ред. А. В. Войціховського. Харків: ООО «Планета-Принт», 2021. 404 с.

Додаткова:

1. Булавина С. Є., Гороть А. М. Правові підстави відступів та обмежень від міжнародних стандартів прав людини. *Нове українське право*. Вип. 6, т. 1, 2022. С. 49-54. URL: <http://newukrainianlaw.in.ua/index.php/journal/article/view/341/301>
2. Владовська К., Морщук Т. Дотримання міжнародних стандартів прав людини працівниками Національної поліції України. *Вісник національної академії державної прикордонної служби України*. 2019. Вип. 4. URL: <https://periodica.nadpsu.edu.ua/index.php/legal/article/view/300/301>
3. Коваленко В. Механізм захисту прав і свобод людини в діяльності Національної поліції України. *Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ*. 2020. Т. 19, № 1. С. 81-87. URL: <https://ojs.naiau.kiev.ua/index.php/lawjournal/article/view/1212>

4. Колесник С. П. Питання забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки та порядку підрозділами Національної поліції України в зоні проведення Операції Об'єднаних Сил. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2019. № 3. С 12-15. URL: <http://www.sulj.oduvs.od.ua/archive/2019/3/5.pdf>

5. Лежнін К. В. Стандарти забезпечення прав людини в діяльності Служби безпеки України в умовах воєнного стану. *Наукові записки Львівського університету бізнесу та права. Серія економічна. Серія юридична*. 2022. Випуск 34. С. 93-101.

6. Петков С. В., Іванов І. В., Делія Ю. В. Забезпечення прав людини правоохоронними органами. Вид-во КТН. 2019. 241 с.

3. Інформаційне та методичне забезпечення

Рекомендована література

3.1. Основна

Нормативно-правові акти:

1. Конституція України: Закон України від 28 черв. 1996 р. (зі змінами) URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>.

2. Декларація про захист усіх осіб від насильницьких зникнень від 18 груд. 1992 р. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_225.

3. Європейський кодекс поліцейської етики 2001 р. URL: <https://polis.osce.org/file/8641/download?token=5A1YESI>

4. Загальна декларація прав людини, прийнята і проголошена Резолюцією Генеральної Асамблеї ООН 217 А (III) від 10 груд. 1948 р. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>.

5. Кодекс поведінки посадових осіб з підтримання правопорядку 1979 р. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_282.

6. Конвенція проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або принижуючих гідність видів поводження і покарання 1984 р. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_085.

7. Конвенція Ради Європи про заходи щодо протидії торгівлі людьми: прийн. Комітетом міністрів Ради Європи 16 трав. 2005 р. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_858

8. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р. (Конвенцію ратифіковано Законом № 475/97-ВР від 17 липн. 1997 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004.

9. Конвенція ООН про права дитини 1989 р. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_021

10. Конвенція про права осіб з інвалідністю 2006 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_g71#Text

11. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права (Міжнародний пакт ратифіковано Указом Президії Верховної Ради Української РСР № 2148-VIII (2148-08) від 19 жовт. 1973 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043.

12. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права (Міжнародний пакт ратифіковано Указом Президії Верховної Ради Української РСР № 2148-VIII (2148-08) від 19 жовт. 1973). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_042.

13. Резолюція 45/111 Генеральної Асамблеї ООН від 14 грудня 1990 року «Основні принципи поводження із ув'язненими». URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_230

14. Регламент Європейського суду з прав людини: прийнятий РЄ 04.11.1998 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/980_067.

15. Резолюція Парламентської Асамблеї Ради Європи 1968 (2014) «Про боротьбу з расизмом в поліції». URL: [https://www.coe.int/T/r/Parliamentary_Assembly/\[Russian_documents\]/\[2014\]/Jan2014/Res1968_rus.asp](https://www.coe.int/T/r/Parliamentary_Assembly/[Russian_documents]/[2014]/Jan2014/Res1968_rus.asp)

16. Статут Організації Об'єднаних Націй. URL: <https://www.un.org/ru/charter-united-nations/>.

17. Устав ООН: прийнятий 26.06.1945, набув чинності 24.10.1945 // Організація Об'єднаних Націй. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_010#Text

18. Хартія Європейської безпеки: прийнята ОБСЄ 19.11.1999 // Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_166#Text

19. Хартія основних прав Європейського Союзу: прийнятий ЄС 07.12.2000 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_524.

20. Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту: Закон України від 8 лип. 2011 р. № 3671-VI. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3671-17>.

21. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини: Закон України від 23 лют. 2006 р. № 3477-IV. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3477-15>.

22. Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків: Закон України від 8 вер. 2005 р. № 2866-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2866-15>.

23. Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні: Закон України від 6 вер. 2012 р. № 5207-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5207-17>.

24. Про корінні народи України: Закон України від 1 лип. 2021 року № 1616-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/1616-20#Text>

25. Про національні меншини (спільноти) України: Закон України від 13 груд. 2022 р. № 2827-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2827-20>

26. Про Національну поліцію: Закон України від 2 лип. 2015 р. № 580-VIII. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/580-19>.

27. Про національну безпеку України: Закон України від 21 черв. 2018 р. № 2469-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text>

28. Про особливості державної політики із забезпечення державного суверенітету України на тимчасово окупованих територіях у Донецькій та Луганській областях: Закон України від 18 січня 2018 р. № 2268-VIII. Відомості Верховної Ради України. 2018. № 10. Ст. 54. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2268-19#Text>

29. Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства: Закон України від 22 вер. 2011 р. № 3773-VI. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3773-17>.

30. Про затвердження Національної стратегії у сфері прав людини: Указ Президента України від 25 серпня 2015 р. № 501/2015. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/501/2015>

31. Про Національну раду з питань антикорупційної політики: Указ Президента України від 14 жовт. 2014 р. № 808/2014. URL: <https://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/808/2014>.

32. Про затвердження Правил етичної поведінки поліцейських: наказ МВС України від 09.11.2016 р. № 1179. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1576-16#Text>.

33. Про схвалення Концепції Державної соціальної програми забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2021 року: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 5 квіт. 2017 р. № 229-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/229-2017-%D1%80#Text>

Підручники та навчальні посібники:

34. Адміністративна діяльність органів поліції України: підручник / за заг. ред. В. В. Сокурєнко; [О. І. Безпалова, О. В. Джафарова, В. А. Троян та ін.]; МВС України, ХНУВС. Харків: ХНУВС, 2017. 432 с.

35. Аракелян М. Р. Міжнародно-правовий захист прав людини: навч.-метод. посібн. Київ, Вид-во Фенікс, 2019. 194 с.

36. Баймуратов М. О. Міжнародне публічне право: підручник. Київ: Фенікс; 2018. 762 с.

37. Войціховський А. В. Міжнародне право: підручник. Харків: ХНУВС. 2020. 544 с.

38. Дотримання прав людини в правоохоронній діяльності: навч. посіб./ І. П. Андрусяк, Д. Є. Забзалюк, П. М. Лепісевич та ін.; за заг. ред. Д. Є. Забзалюка, Р. Б. Тополєвського. Львів: ЛьвДУВС, 2019. 320 с. URL: <http://dspace.lvduvs.edu.ua/handle/1234567890/2803>

39. Забезпечення прав людини у правоохоронній діяльності: навч. посіб. / кол. авт.; ред. В. О. Боняк. 2-е вид., перероб. і доп. Дніпро: ДДУВС; Ліра ЛТД, 2018. 260 с.

40. Конституційне право України. Повний курс: навч. посіб. Київ: Юрінком Інтер, 2018. 554 с.

41. Конституційне право України: підручник. Ужгород: ВД «Гельветика», 2018. 461 с.

42. Конституційне право: навч. посіб. Харків: ХНУВС, 2017. 358 с.

43. Конституційне право: підручник / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ; за заг. ред. О. С. Бакумова, Т. І. Гудзь, М. І. Марчука. Харків, 2019. 484 с.

44. Міжнародне публічне право. Міжнародний захист прав людини: посібник для підготовки до зовнішнього незалежного оцінювання / за заг. ред. Т. Л. Сироїд. Харків: ФОП Бровін О.В., 2018. 292.

45. Наливайко Л. Р., Степаненко К. В. Міжнародно-правові стандарти прав людини: навч. посібник. Дніпро: ДДУВС, 2019. 184 с.

46. Основи міжнародно-правових стандартів прав людини: навч.-метод. посібник / за ред. О. В. Бігняка. Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2019. 168 с.

47. Права людини у міжнародному праві: підручник / за заг. ред. А. В. Войціховського. Харків: ООО «Планета-Принт», 2021. 404 с.

3.2. Додаткова:

1. Булавина С. Є., Гороть А. М. Правові підстави відступів та обмежень від міжнародних стандартів прав людини. *Нове українське право*. Вип. 6, т. 1, 2022. С. 49-54. URL:

<http://newukrainianlaw.in.ua/index.php/journal/article/view/341/301>

2. Владовська К., Морщук Т. Дотримання міжнародних стандартів прав людини працівниками Національної поліції України. *Вісник національної академії державної прикордонної служби України*. 2019. Вип. 4. URL: <https://periodica.nadpsu.edu.ua/index.php/legal/article/view/300/301>

3. Гайдулін О. О., Худолей В. Ю., Шаркова І. М. Прецедентне право Європейського суду з прав людини щодо захисту прав уразливих верств населення: навч. посіб. Київ: ФОП Голембовська О. О., 2018. 300 с.

4. Деркач А. Міжнародно-правові стандарти захисту прав людини та їх відображення в Конституції України. *Підприємництво, господарство і право*. 2019. № 8. С. 124-127.

5. Замула Ю. А. Що ми знаємо про захист прав жінок? Міжнародне публічне право. *Українське право*: сайт. 17.12.2019. URL: https://ukrainepravo.com/international_law/public_international_law/shchomy-znayemo-pro-zakhyst-prav-zhinok/

6. Коваленко В. Механізм захисту прав і свобод людини в діяльності Національної поліції України. *Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ*. 2020. Т. 19, № 1. С. 81-87. URL: <https://ojs.naia.kiev.ua/index.php/lawjournal/article/view/1212>

7. Коваль Т. О. Міжнародно-правові акти регулювання праці засуджених. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Право»*. 2018. Вип. 26. С. 171-175.

8. Колесник С. П. Питання забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки та порядку підрозділами Національної поліції України в зоні проведення Операції Об'єднаних Сил. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2019. № 3. С. 12-15. URL: <http://www.sulj.oduvs.od.ua/archive/2019/3/5.pdf>

9. Копетюк М. Поняття та класифікація міжнародних стандартів прав людини та громадянина: міжнародний аспект. *Історико-правовий часопис*. 2020. № 1 (15). С. 33-36.

10. Кофман Б. Я. Роль міжнародних правових стандартів прав людини у формуванні правового статусу людини і громадянина. *Часопис Київського університету права*. 2020. № 1. С. 109-114.

11. Кулі-Іванченко К. К. Міжнародні соціальні стандарти прав людини. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2021. № 1. С. 55-58.

12. Левенець А. В., Лотиш О. В. Міжнародні стандарти права на безпечну медичну допомогу. *Вісник Одеського національного університету. Серія: Правознавство*. 2019. Т. 24, вип. 2 (35). С. 15-22.

13. Лежнін К. В. Стандарти забезпечення прав людини в діяльності Служби безпеки України в умовах воєнного стану. *Наукові записки Львівського університету бізнесу та права. Серія економічна. Серія юридична*. 2022. Випуск 34. С. 93-101.

14. Мерник А. М. Теоретико-правові вчення щодо обмеження прав і свобод людини і громадянина. *Порівняльно-аналітичне право*. 2018. № 2. С. 36-38. URL: http://www.pap.in.ua/2_2018/8.pdf.

15. Міжнародні засоби захисту прав та свобод людини і громадянина: матеріали Всеукраїнського науково-практичного круглого столу, 06 березня 2018 року. м. Ірпінь, УДФС України, 2018 р. 232 с.

16. Наливайко О. І., Братішко Н. А. Поняття та особливості міжнародно-правових стандартів прав людини. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2023. № 2. С. 411-416.

17. Оніщенко В. В. Міжнародний універсальний інституційний механізм захисту прав людини у сфері підприємництва. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «ПРАВО»*. 2020. Вип. 29. С. 318-323.

18. Орлова О. О. Європейська система захисту прав людини // Права людини: аксіологічний, онтологічний та гносеологічний виміри: матеріали науково-практичного семінару (м. Дніпро, 7 груд. 2016 р.) / укл.: канд. юрид. наук, доц. І. А. Сердюк, Ю. Г. Мороз. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ; Ліра, 2017. С. 108-110.

19. Орлова О. О. Катування, нелюдське та таке поводження, що принижує людську гідність: розмежування понять. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2017. № 3. С. 62-68.

20. Петков С. В., Іванов І. В., Делія Ю. В. Забезпечення прав людини правоохоронними органами. Вид-во КТН. 2019. 241 с.

21. Пилипенко В. Застосування норм міжнародного гуманітарного права до збройних конфліктів міжнародного й неміжнародного характеру в контексті воєнних злочинів. *Підприємництво, господарство і право*. 2021. № 3. С. 317-323. URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2021/3/53.pdf>

22. Практика Європейського суду з прав людини у справах, пов'язаних із захистом прав і свобод дитини / Судова влада України. URL: <http://bpm.ko.court.gov.ua/sud1005/news/288066/>

23. Практика застосування Європейської Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод: стаття 6 та стаття 1 Першого Протоколу: практ. посіб. / упоряд.: В. Я. Погребняк, С. О. Кравцов. Харків: Право, 2018. 196 с.

24. Слінько Т. М. Міжнародно-правові стандарти в галузі прав людини та їх відображення в Конституції України // Права людини і демократія: зб. наук. ст. за матеріалами наук. конф., м. Харків, 15 трав. 2018 р. Харків, 2018. С. 30–34.

25. Тищенко К. С. Міжнародні стандарти прав людини: поняття та класифікація. *Молодий вчений*. 2017. № 12. С. 328-331. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2017_12_78

26. Філіпська Н. О. Роль правоохоронних органів у розбудові інклюзивного суспільства: зарубіжний досвід. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Юриспруденція»*. 2020. № 45. С. 161-165. URL: <http://www.vestnik-pravo.mgu.od.ua/archive/juspradenc45/36.pdf>

27. Філіпська Н. О. Ефективна взаємодія поліції з особами з обмеженими можливостями: зарубіжний досвід. // Матеріали І-й Международной научно-практ. Конфер. «Experimental and theoretical research in modern science» (16-18 ноября 2020 года, Giperior Editura, Кишинев, Молдова) С. 340-345.

28. Філіпська Н. О. Поліція та інклюзивне суспільство – закордонний досвід // Міжнар. науково-практ. онлайн конфер. «Шлях успіху і перспективи розвитку» (до 26 річниці заснування ХНУВС) (20 листоп. 2020 р., м. Харків). Харків, ХНУВС. 2020. С. 507-510.

29. Чорна С. З. Міжнародні стандарти прав людини та їх імплементація у процесі реалізації правозахисної функції судової влади в Україні. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2020. № 2. С. 20-24. URL: <http://www.sulj.oduvs.od.ua/archive/2020/2/6.pdf>.

30. Яцковина В. В. Міжнародні стандарти у сфері захисту прав людини. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2022. № 1-2. С. 49-53. URL: <http://www.sulj.oduvs.od.ua/archive/2022/1-2/11.pdf>

31. Zhebrovska K. A. International legal standards of human rights: general principles / K. A. Zhebrovska, A. O. Riaboshapchenko. *Часопис цивілістики*. Одеса: Гельветика, 2021. Вип. 41. С. 71-76. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/15655>

3.3. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. <http://www.un.org> – офіційний сайт Організації Об'єднаних Націй (ООН);

2. <http://www.icj-cij.org> – офіційний сайт Міжнародного суду Організації Об'єднаних Націй (МС ООН).

3. <http://www.coe.int> – офіційний сайт Ради Європи (РЄ).

4. <https://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=applicants/ukr&c/> – офіційний сайт Європейського суду з прав людини.

5. <https://www.president.gov.ua/> – офіційне інтернет-представництво Президента України.

6. <https://www.kmu.gov.ua/ua/> – веб-портал органів виконавчої влади України.

7. <https://minjust.gov.ua/m/rishennya-schodo-ukraini-vineseni-evropeyskim-sudom-z-prav-lyudini> – офіційне інтернет-представництво Міністерства юстиції України (рішення Європейського суду з прав людини у справах щодо України).

8. <http://www.ombudsman.gov.ua/ua/> – офіційний сайт Уповноваженого Верховної Ради України.

9. <https://www.npu.gov.ua/about/struktura/struktura/upravlinnya-dotrimannya-prav-lyudini.html> – Офіційний сайт Управління дотримання прав людини Національної поліції України.

10. <http://korolenko.kharkov.com/> – Харківська державна наукова бібліотека ім. В. Г. Короленко.

11. <http://pravo.biz.ua/> – Юридична бібліотека.